

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Principia intrinsecæ probabilitatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

indirecte, vel quasi reflexe. Directa probabilitas est fundata in ipsa natura objecti. v. g. probabile est, quod liceat artificiosè pingere die festo, quia probabile est, pecturam artificiosam non esse opus seruire. Probabilitas indirecta est, quæ petitur vel ex reflexione supra directam probabilitatem, ut quod sit sententia valde probabilis, licitum esse, sequi opinionem probabilem, vel ex aliqua

circumstantia extrinsecus adjecta: ut quod sibi licitum sit bellare; quia præsumi potest pro Principe, quod gerat iustum bellum: quod licitum sit hanc rem retinere, quia sit in possessione; quod liceat hunc actum exercere, eò quod dubia prohibitio non sit sufficienter promulgata & consequenter non obligatoria &c.

ARTICULUS II.

Quenam sint principia practicae probabilitatis?

SUMMARIUM.

1. Loci intrinsecæ probabilitatis.
2. Improbatur argumentum à pari.
3. Et inutile ostenditur.
4. Fundamenta docentium unius Doctoris auctoritatem sufficere ad probabilitatem.
5. Argumenta sententia opposita.
6. Limitationes, quibus adversarii suam sententiam restringunt.
7. Sufficit auctoritas unius Doctoris in materia nondum ventilata.
8. Item pro homine indocto.
9. Non pro omni casu, aut contra communem aliorum.
10. Solvuntur rationes opposita.
11. Penitentes possunt ordinariè acquiescere consilio Confessarii.

§. I.

Principia intrinsecæ probabilitatis.

Principia & locos, è quibus motiva probabilitatis practicae petuntur, non difficulter reperies. Sunt, ut referunt Jo. à S. Th., Honoratus Fabri, aliique, in primis lex ejusdemque explicatio, & concordia circa legem. Consectudo, quæ non solum legis interpret, sed & pro lege reputatur. Possessio, quæ conditionem possidentis in dubio meliorem efficit. Necessitas, quæ non habet legem, & multa facit licita, quæ alioquin illicita fuissent. Effectus, damna, absurda, quæ ad aliquam operationem sequuntur, aut secutura prudenter timentur. Adde finem, naturam, proprietates, alicujus objecti.

Argumentum verò à pari, si absint cætera, tanquam inefficax & infidum Theologo [ut appellat Elparza in proem. Theolog.] nullo modo sufficiens existimo, ad practicae probabilitatem in morum materia conciliandam; quamquam enim ad exercenda ingenia in Scholasticis concertationibus sit idoneum, tamen [inquit profundissimus prædictus Theologus] plerumque est & inefficax ad persuadendum, & permolestum respondentis, præsertim glorioso, nempe ob defectum cognitionis rationum utrobique differentialium &c. Unde etiam videmus, Angelicum Doctorem, aliosque antiquos ad sua dogmata stabilendam argumento à pari rarissimè usos fuisse. Præsertim verò, quia paritates ad laxandam morum disciplinam facile viam aperire videntur; uti constare potest ex illa opinione in Theolog. fundam. à Caramuele disputativè proposita, & ab Alexandro VII. prohibita: quod unico officio possis satisfacere duplici præcepto pro die presentis & crastino. Quodnam

R. P. Mez. g. Theol. Schol. Tom. II.

enim expectas hujus egregiæ opinionis fundamentum? paritas est: possum uno jejunio satisfacere voto, Ecclesiæ, vel Confessarii præcepto; ergo etiam uno matutino possum satisfacere præsentis & sequentis diei præcepto &c.

Insuper inefficacia hujus argumentationis ex eo liquet, quod argumentum à pari non nititur connexionione aut repugnantia subjecti & prædicati consequentis cum aliquo tertio, sed tantum prædicatum antecedentis transfert ad subjectum consequentis, eodem modo, quo positum fuerat in antecedenti propter solam similitudinem & uniformem comparationem subjectorum utriusque propositionis quoad illud prædicatum. Unde nec est ad efficaciam & vim concludentem paritatis, ut illi arguunt; superaddatur ratio ulterior efficacis communis antecedenti & consequenti, quæ reddet inutilem, certè minimè necessariam paritatem; quia perinde accommodari poterit, & cum eadem vi soli consequenti, relicto antecedenti. E. g. ut hæc paritas prober: *Agua est corruptibilis*: ergo & terra, oporteret accipere rationem & terminum utriusque communem: quia est æquè elementum: Cur ergo non dicis: *Omne elementum est corruptibile*: sed terra est elementum; ergo. Unde vides inutilitatem paritatis.

§. II.

An ad extrinsecam probabilitatem faciat auctoritas unius Doctoris?

Major est in extrinsecæ & authenticae probabilitate statuenda difficultas. Sunt enim primò, qui cum Caramuele, utroque Sanch. Palao, to. 1. re. 1. disp. 2. p. 1. affirmant, unius Authoris moderni, gravis & docti placitum, etiam communi DD. opinioni contrarium, sufficere ad constituendam opinionem probabilem; ita, ut quis illam tuta conscientia sequi possit.

Probant primò. Quod asserunt plures, quàm 16. Authores, est probabile: sed unius Doctoris gravis & pii auctoritatem sufficere ad extrinsecam probabilitatem, docent plures, quàm 16. Authores, ut est videre apud citatos Authores: ergo.

Secundò. Sententia probabilis est, quæ non levi nititur fundamento: sed auctoritas unius viri docti & pii non est leve fundamentum, cum cuilibet sit in sua arte credendum; ergo.

Tertiò. Potest quis privato consilio ejusmodi Doctoris moveri ad agendum: ergo etiam potest sequi ipsius consilium typis vulgatum.

Quartò. Discipulus securè sequitur sententiam sui magistri, & subditus Superioris: ergo à fortiori